

Jordi Cañas [et al.]

LLIBRE GUIA PARC DE COLLSEROLA

Barcelona: Patronat Metropolità del Parc de Collserola, 1995

PAU ESTEBAN GONZÁLEZ

La realització d'aquest *Llibre Guia* ha anat a càrrec de Jordi Cañas, Josep Mascaró i Heleni Munujos, amb la col·laboració de Raquel Lacuesta i Francesc Llimona. La seva edició per part del Patronat Metropolità del Parc de Collserola ha comptat amb el suport econòmic de TABASA (Túnel i Accessos de Barcelona, SA).

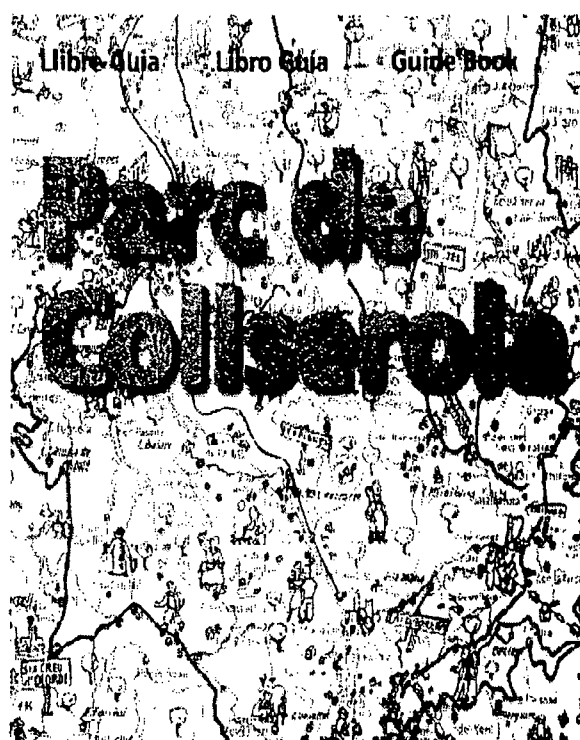
La paraula més escaient per definir aquest llibre és *versatilitat*. En efecte, una ullada a les seves pàgines ens permet constatar les múltiples utilitats que té aquesta obra, concebuda per ser utilitzada com a llibre de consulta sobre la història, la realitat natural o el patrimoni arquitectònic de la serra de Collserola, però també com a guia on es proposen detallats itineraris a peu i amb bicicleta per conèixer millor els seus racons.

Paral·lelament, un disseny molt cuidat i una part gràfica –il·lustracions i fotografies– especialment brillant contribueixen a donar atractiu i amenitat al llibre.

El *Llibre Guia* s'estructura en cinc capítols: «El Parc i la serra», «Els ambients naturals», «El patrimoni construït», «L'ús del Parc» i «Dades complementàries».

El primer capítol inclou una descripció de l'origen i la composició geològica de la serra, l'evolució de la seva ocupació humana –de la prehistòria al segle xx–, el procés de protecció dels valors naturals, que culmina amb l'aprovació del Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural del parc de Collserola l'any 1987, on s'orienta el desenvolupament com a parc metropolità, i finalment es fa una descripció de l'òrgan gestor del Parc, el Patronat, i les seves línies de treball –gestió administrativa del patrimoni, intervenció sobre els sistemes naturals amb la finalitat de conservar i restaurar, ordenació de l'ús públic amb l'habilitació d'equipaments i el manteniment de camins i, per últim, divulgació i educació ambiental.

El segon capítol comença fent una descripció del marc climàtic mediterrani i dels elements, naturals i antròpics, que determinen el paisatge vegetal i la seva evolució –molt ben sintetitzats en tres paraules: *sequera*, *foc* i *pastura*. Es fa un incís molt interessant en la situació

Ressenyes
bibliogràfiques

dels últims seixanta anys, a partir de fotografies antigues on es veu una Collserola molt més desforestada que l'actual ja que el bosc s'explotava intensament per obtenir llenya i l'agricultura ocupava una extensió molt més gran. Aquesta realitat xoca amb el prejudici generalista que tots tenim de considerar èpoques passades com etapes on l'alteració humana dels ecosistemes era menor. Així mateix, s'explica el dinamisme de la vegetació actual, on molts dels boscos aparentment dominats pels pins són en realitat alzinars en procés de reconstrucció, mentre que en altres casos, les pinedes creixen sobre antigues vinyes conreades durant segles. Boscos de ribera, màquies, brolles i prats mediterranis completen el paisatge vegetal de Collserola. Pel que fa a la fauna, se'n comenten les adaptacions, relacionades amb el dinamisme de la vegetació –per exemple, el pit-roig, més abundant ara que abans a causa de l'avanç del bosc, o la perdiu, exactament al contrari, ja que es trobava associada als espais oberts que generaven les antigues vinyes– i algunes xifres